

JUSTITSMINISTERIET
FAMILIESTYRELSEN

Den 22. juni 2010
J.nr.: 2010-7200-00008
Sagsbehandler: MRVE/HEBO

Evaluering af forældreansvarsloven i 2011 – temaer og proces

1. Evalueringens temaer

Følgende fremgår af forarbejderne til forældreansvarsloven:

”Der er enighed mellem aftalepartierne om, at der er behov for at følge lovens anvendelse og implementering særlig for så vidt angår effekten af de nye muligheder i loven. Ministeriet iværksætter derfor et forskningsprojekt, der ca. 3 år efter lovens ikrafttræden skal afgive en evalueringsrapport. Den skal bl.a. belyse omfanget og virkningen af afgørelser om fælles forældremyndighed, betydningen af fokus på barnets perspektiv og inddragelse af barnet samt virkningerne af forældrenes fælles ansvar for barnet. Samtidig skal eksisterende statistikker udbygges, så der tilvejebringes løbende oplysninger om børns familieforhold.

Aftalepartierne er enige om at mødes, når resultaterne af forskningsprojektet foreligger for at drøfte, hvordan området har udviklet sig.”

Med udgangspunkt i ovenstående uddrag fra lovens forarbejder, lovens nyskabelser samt med afsæt i debatten siden lovens ikrafttræden kan der identificeres en række overordnede temaer, som bør være genstand for evalueringen:

- 1) Fælles forældremyndighed mod den ene forælders ønske
- 2) Barnets bopæl
- 3) Barnets perspektiv (inddragelse og initiativret)
- 4) Vold og anden grænseoverskridende adfærd
- 5) Samarbejdschikane
- 6) Samvær
  - a) Deleordninger
  - b) Transport (det fælles ansvar)
  - c) Samvær med andre
- 7) Adgangen til at rejse nye sager om forældremyndighed (og bopæl)
- 8) Retternes fastsættelse af samvær
- 9) U hensigtsmæssigheder i loven af mere teknisk karakter

2. Belysning af evalueringens temaer

2.1. Forskningsprojekt – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI)

Som gengivet ovenfor er evalueringen knyttet tæt til et forskningsprojekt, der forestår af Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI). Undersøgelsen belyser omfanget og virkningen af afgørelser om fælles forældremyndighed, betydningen af fokus på barnets perspektiv og inddragelse af barnet i den forbindelse samt virkningerne af forældrenes fælles ansvar for barnet.

Forskningsprojektet løber fra 2008, hvor undersøgelsen er forberedt og frem til første halvdel af 2011, hvor der afleveres en evalueringsrapport til Familiestyrelsen¹.

Evalueringen består af flere undersøgelselementer, der indebærer tilvejebringelse af viden om sagsindhold og afgørelser (dataindsamling ved retterne), gennemførelse af en kvalitativ undersøgelse ved udvalgte domstole samt en surveybaseret undersøgelse blandt forældrepar, der følges over et år (2009-10).

2.2. Den ”permanente” statistik mv.

Med denne dataindsamling, som ligeledes er en udmøntning af lovens forarbejder, belyses statsforvaltningernes afgørelser og sagsbehandling om samvær, bopæl og forældremyndighed. Der er som udgangspunkt tale om kvantitative data, men materialet vil også kunne anvendes til at belyse de forligsmæssige bestræbelser i sager om forældremyndighed og bopæl samt resultaterne heraf.

Datamaterialet vil endvidere kunne vise, hvordan – og i hvilket omfang – barnet inddrages ved statsforvaltningerne.

Dataindsamlingen er indledt 1. februar 2010. Der vil således pr. 1. februar 2011 foreligge data for et år.

2.3. Andre initiativer

Familiestyrelsen har taget en række initiativer til brug for belysningen af temaer:

- Familiestyrelsen vil foretage en detaljeret gennemgang og beskrivelse af en række sagsforløb i meget tunge samværssager (vold, grænseoverskridende

---

¹ Seneste afleveringstidspunkt er den 30. juni 2011.

handlinger, samarbejdschikane mv.). Gennemgangen vil bl.a. basere sig på henvendelser til Folketingets Retsudvalg i 2009-10. Familiestyrelsen har endvidere med Børns Vilkår indledt en dialog, der vil kunne føre til en gennemgang af yderligere sager.

- Familiestyrelsen vil foretage en gennemgang og beskrivelse af domspraksis siden lovens ikrafttræden – navnlig i forhold til temapunkter om vold og samarbejdschikane.
- Familiestyrelsen har indledt et samarbejde med Børnerådet med henblik på at afsøge mulighederne for, at rådet gennem børnepanelundersøgelser eller på anden måde kan bidrage til belysningen af barnets perspektiv og inddragelse af barnet.
- Familiestyrelsen vil overveje muligheden for at iværksætte en kvalitativ undersøgelse af statsforvaltningernes og retternes belysning af barnets perspektiv, herunder navnlig af spørgsmålet om inddragelse af barnet.
- Familiestyrelsen vil gennem sit løbende samarbejde med Dansk Psykologforening drøfte behovet og mulighederne for at udarbejde en psykologfaglig og operativ vejledning om inddragelse af børn.
- Familiestyrelsen vil endvidere inddrage relevante aktører og nedsætte relevante arbejdsgrupper til brug for belysningen af de enkelte temapunkter, jf. nærmere nedenfor.

3. Evalueringens nærmere tilrettelæggelse – form og tidsperspektiv

Evalueringen tilrettelægges sådan, at den kan afsluttes med en samlet evalueringsrapport, som kan danne grundlag for de politiske drøftelser med aftalepartierne. Evalueringsrapporten vil omfatte samtlige temapunkter.

Processen frem mod en afrapportering til aftalepartierne tilrettelægges, så de relevante aktører og interesseorganisationer inddrages. Der vil være tale om en åben og inddragende form.

Som et centralt "redskab" i processen (gen)etablerer Familiestyrelsen en samarbejdsgruppe på det familieretlige område, der får til opgave nærmere at konkretisere nogle af de overordnede temaer².

Familiestyrelsens "erfagruppe" på forældreansvarslovens område, som består af kontorchefer fra alle statsforvaltninger, vil endvidere få tildelt en rolle i processen, ligesom det vil blive overvejet at nedsætte mere "tekniske" arbejdsgrupper.

Familiestyrelsen indleder arbejdsprocessen i sommeren 2010, og denne vil foregå frem til afleveringen af SFI's forskningsprojekt i 2011.

Det tilstræbes på denne baggrund, at en samlet afrapportering til aftalepartierne foreligger i efteråret 2011.

Arbejdet med evalueringen vil kunne følges på Familiestyrelsens hjemmeside, hvor bl.a. den overordnede plan for evalueringen vil være tilgængelig.

4. Øvrig forskning mv., der kan medvirke til at belyse temaer i evalueringen

Familiestyrelsen er opmærksom på, at der er igangværende forskning, som kan være relevant at inddrage i evalueringsprocessen. Her kan nævnes følgende:

- Socialforskningsinstituttets børneforløbsundersøgelse.
- Familiekonflikter og alternativ konfliktløsning - Ph.D.-projekt v/Christina Vestergård, Aarhus Universitetet.
- Paradigmeskiftet i dele af den offentlige myndighedsudøvelse og dette paradigmeskiftes betydning for retssikkerheden – med et særligt fokus på relationen mellem myndighed og borger – Ph.D.-projekt v/Jannie Dyhring, Københavns Universitet.
- Børnesagkyndig Hanne Søndergaard Jensen i samarbejde med SFI – undersøgelse om deleordninger.

---

² Samarbejdsgruppen på det familieretlige område havde efter lovens ikrafttræden fokus på lovens implementering, herunder navnlig på samarbejdet mellem myndigheder. Gruppen bestod af repræsentanter fra statsforvaltningerne, Domstolsstyrelsen, domstolene, børnesagkyndige og familieadvokater. Gruppen vil blive genetableret i en anden form særligt med henblik på lovens evaluering.